

Kaip, vertinant mokinių pasiekimus, taikoma Bendroji pradinio ugdymo programa?

Bendrojoje programoje visų dalykų pasiekimai aprašyti vienu lygiu – kaip bendrieji siektini rezultatai. Šie bendrieji pasiekimų aprašai yra orientyrai mokytojui planuoti savo darbą ir vertinti mokinių mokymosi pasiekimus.

Pamokoje ar kitoje kasdieninėje ugdomojoje veikloje mokinių pasiekimai vertinami įprastai, t. y. įvertinant atliktų užduočių ar kitos ugdomosios veiklos rezultatų atitikimą nustatytiems kriterijams.

Baigus temą, ciklą, skyrių ar pan., mokinių mokymosi pasiekimai vertinami remiantis Bendrojoje programoje pateiktais bendraisiais pasiekimų (žinių ir supratimo, gebėjimų, vertybinių nuostatų) aprašais.

Būtina atkreipti dėmesį, kad minėtais atvejais pasiekimai pagal lygius neskirstomi.

Apibendrinant trimestro, pusmečio ar metų mokymosi pasiekimus, remiamasi Bendrojoje programoje pateiktais ugdomųjų dalykų pasiekimų lygių požymių aprašais. Šie įvertinimai yra fiksuojami pradinio ugdymo dienyne.

Ar vertinimas pagal pasiekimų lygių požymius neprieštarauja idiografiniam (individualios pažangos) mokinių pasiekimų vertinimo principui?

Vertinimas pagal pasiekimų lygių požymius neprieštarauja individualios pažangos mokinių pasiekimų vertinimui tuomet, jei mokytojas naudoja ugdomųjų dalykų vertinimo lygių požymių aprašus pagal paskirtį, t. y. taiko juos kaip instrumentą, padedantį apibendrinti individualius konkretaus mokinio mokymosi pasiekimus bei numatyti tolimesnes ugdymo perspektyvas.

Kokie vertinimo ir įvertinimo būdai, metodai yra tinkamiausi pradinėje mokykloje?

Pradinėje mokykloje vertinimo būdai ir metodai turi atitikti vaikų raidos ypatumus, individualius intelekto, emocijų, valios, charakterio ir kt. ypatumus bei ugdymo tikslus ir mokymosi turinį.

Vertinimo būdai ir metodai priklauso ir nuo ugdymo srities ar dalyko specifikos (pavyzdžiui, vienoks matematikos dalyko vertinimas, kitoks – menų, kūno kultūros ir t. t.).

Vertinimas paprastai atliekamas stebint, klausinėjant (žodžiu ir raštu), skiriant klasės ir namų užduotis, atliekant testus, rašant kontrolinius, projektinius darbus ir t. t.

Įvertinimas (vertinamieji sprendimai) turėtų būti daromi įvairiais būdais surenkant informaciją (stebėjimu, klausinėjimu, atliekant kontrolinius, projektinius darbus, veiklos užduotis ir kt.). Darydamas vertinamuosius sprendimus, mokytojas gali remtis komentarais prie mokinių darbų, mokinių darbų aplankais, savo pastabomis, užrašais, garso įrašais, video medžiaga ir kt.

Visi šie informacijos gavimo ir kaupimo būdai yra tinkami, kai jie naudojami tikslingai.

Kokie yra patogiausi vertinimo duomenų fiksavimo ir kaupimo būdai?

Pradinių klasių mokinių vertinimo fiksavimo tinkamiausi būdai:

- trumpi, bet informatyvūs komentarai, kuriuos mokytojas gali įrašyti ties atliktu darbu, į sąsiuvinį ar į pasiekimų knygelę.
- recenzijos, vertinimo aprašai – išsamesni vertinimo fiksavimo ir kaupimo būdai, kurie gali būti daromi baigus tam tikrą mokymosi etapą (trimestrą, pusmetį, mokslo metus);

Kaupiant informaciją apie mokinių pasiekimus, mokytojams gali praversti jų pačių vedami vertinimo dienoraščiai, užrašai, lentelės, į kurias pažvelgęs, mokytojas supranta, ko trūksta kiekvienam vaikui. Gana patogu vertinimo duomenis kaupti tinkamai parengtose pasiekimų knygelėse. Jose gali būti fiksuojami apibendrinti atitinkamų ugdymo laikotarpių pasiekimai. Mokytojui nebūtina naudoti visų įmanomų vertinimo informacijos kaupimo būdų. Taip pat nebūtina fiksuoti visų vertinimo rezultatų. Fiksuojami tik svarbiausi kiekvieno mokinio visų mokomųjų dalykų ir bendrųjų kompetencijų pasiekimai. Mokytojas ar mokykla turi apsispręsti ką būtina fiksuoti ir ko ne. Galimi sprendimai priklausys nuo vertinimo tikslo (paskirties) ir adresato (kam skirta informacija).

Kokia ir kaip informacija apie mokinių pasiekimus turėtų būti pateikta mokiniams, tėvams, mokyklos administracijai?

Mokiniui turėtų būti teikiama tokia informacija, kuri vaikui padėtų suvokti esamą mokymosi situaciją ir skatintų siekti geresnių mokymosi rezultatų. Mokinys turi žinoti pagal kokius kriterijus bus vertinami jo mokymosi pasiekimai, jam svarbu žinoti, kaip pavyko atlikti užduotį, suvokti, įsisavinti nagrinėjamą temą. Apibendrinti mokymosi pasiekimai pateikiami parodant, ką pavyko pasiekti per atitinkamą ugdymosi laikotarpį, akcentuojamos stipriosios jo mokymosi pusės ir tai, ką reikėtų tobulinti.

Didžioji dalis informacijos mokiniui yra pateikiama žodžiu, įvairiomis neverbalinėmis priemonėmis (gestu, mimika ir pan.) ar trumpais komentarais prie atliktų darbų. Apibendrinta informacija pateikiama išsamiais, tačiau vaikui suprantamais, pasiekimų aprašymais, recenzijomis ar įrašais pasiekimų knygelėje.

Tėvai turėtų būti informuojami apie tai, kokių mokymosi rezultatų bus siekiama per atitinkamą ugdymosi laikotarpį, kaip ir pagal kokius kriterijus bus vertinami mokinių pasiekimai. Apie mokinių mokymosi pasiekimus tėvai turėtų būti informuojami reguliariai, pateikiant apibendrintus atitinkamo laikotarpio mokinių pasiekimų rezultatus. Ši informacija pateikiama raštu arba išsamiai paaiškinama, kas pasiekta ir kaip derėtų siekti geresnių mokymosi rezultatų.

Administracijai pateikiama pagal mokymosi lygių požymius apibendrinta informacija, kuri fiksuojama Dienynuose, statistinėse suvestinėse, ataskaitose ir pan. Prireikus, apie mokinį(us) gali būti pateikiama išsamesnė informacija.

Kuo įvertinimas pagal pasiekimų lygių požymius gali būti naudingas mokiniui, mokytojui ir tėvams?

Mokiniui jo kasdinių mokymosi pasiekimų įvertinimas pagal lygius netaikomas. Tai pernelyg apibendrinta informacija, kuri vaikui nesuteikia jam reikalingos informacijos. Tačiau mokymosi laikotarpio (metų,

pusmečio) pabaigoje mokiniui gali būti paaiškinta, koks jo pasiekimų lygis, šią informaciją papildant išsamiau, vaikui suprantamu žodiniu ar raštišku komentaru.

Mokytojui pagal pasiekimų lygių požymius apibendrinti pasiekimai gali būti naudingi apmaštant bendrus klasės mokinių pasiekimus, numatant tolimesnes veiklos kryptis bei siektinus mokinių ugdymo rezultatus.

Tėvams pasiekimų lygmenys gali būti naudingi ir informatyvūs tuomet, jei greta yra pateiktas išsamus komentaras.

Kokius sprendimus dėl mokinių pasiekimų vertinimo gali priimti mokykla ir mokytojas?

Pagrindiniai mokinių pasiekimų vertinimo principai ir nuostatos yra bendri visoms mokykloms ir mokytojams. Mokykla, atsižvelgdama į mokinių ugdymosi poreikius, mokyklos tradicijas, mokytojų patirtį, susitarimus su tėvais, sprendžia dėl pasiekimų vertinimo metodikos. Taigi mokykloje turėtų būti aptarta, kaip dažnai (kas pusmetį, mėnesį, ir pan.) bus atliekami apibendrinamieji vertinimai, kokia pasiekimų vertinimo forma, būdas būtų priimtinausi (testai, kontroliniai, projektiniai ir kt. darbai), kaip bus fiksuojami mokinių pasiekimai. Mokykloje susitariama dėl mokinių ir tėvų informavimo būdų (pavyzdžiui, ar bus naudojamos visai mokyklai vienodos pasiekimų knygelės, ar mokytojai rengs recenzijas, pasiekimų aprašus, ar kiekvienas mokytojas šiuos klausimus spręs savo nuožiūra). Dažniausiai mokyklos lygiu priimami tik bendri mokinių pasiekimų vertinimo susitarimai. Mokytojas konkretizuoja mokykloje aptartą mokinių vertinimo metodiką, ją pritaiko savo klasės mokiniams.

Kokiuose teisės aktuose reglamentuojamas mokinių pasiekimų vertinimas?

Pagrindiniai susitarimai dėl mokinių pasiekimų vertinimo yra įteisinti ir aprašyti „Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo sampratoje“ (švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. ISAK-256), „Pradinio ugdymo sampratoje“ (švietimo ir mokslo ministro 2003 m. vasario 3 d. įsakymas Nr. ISAK-113) ir „Pradinio ugdymo bendrojoje programoje“ (švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymas Nr. ISAK-2433).

„2009–2011 metų bendrajame pradinio ugdymo programos ugdymo plane“ (švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 18 d. įsakymas Nr. ISAK-1047) reglamentuotas mokinių pasiekimų fiksavimas „Pradinio ugdymo dienyne“ (švietimo ir mokslo ministro 2008 m. gruodžio 4 d. įsakymas Nr. ISAK-3328).

„Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo lavinimo programas tvarkos aprašo“ pakeitimu (švietimo ir mokslo ministro 2009 m. rugsėjo 15 d. įsakymas Nr. ISAK-1831) nustatytas patenkinamų ir nepatenkinamų mokinių pasiekimų įvertinimo fiksavimas.